

30. 6. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podjatost rozhodce z řad advokátů

Rozhodčí řízení je způsobem řešení sporů, který má v právní praxi jistě své místo. V důsledku dosti živelného vývoje předchozích let má ale stigma čehosi nepoctivého a nespravedlivého a u velké části laické veřejnosti vyvolává automaticky pocity nedůvěry. Nutno však podotknout, že Nejvyšší soud ČR prostředím rozhodčího řízení svými rozhodnutími dosti kultivuje. V rozhodnutí publikovaném nedávno v „zelené sbírce“ se přitom zabývá otázkou podjatosti rozhodců – advokátů.

Judikatura týkající se rozhodčích doložek

Hlavním znakem zmiňované kultivace prostředí rozhodčího řízení byly judikáty Nejvyššího soudu ČR, které převažující část rozhodčích doložek k soukromým rozhodčím centrům označily za neplatnou, což pak mělo vliv i na platnost samotných rozhodčích nálezů a jejich uplatnění v exekucích či insolvenčních řízeních. V praxi mají tato rozhodnutí za následek, že pokud jsou v současné době strany určitého právního vztahu vůbec ochotny jednat o řešení případných sporů prostřednictvím rozhodčího řízení, omezují se téměř výhradně na sjednávání rozhodčích doložek Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR.

Podjatost rozhodce

V rozhodnutí ve věci spis. zn. 23 Cdo 3150/2012 ze dne 30. září 2014, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 29/2015, se ovšem Nejvyšší soud ČR zabýval dalším aspektem, který může ovlivňovat spravedlivost rozhodčího řízení, a to podjatostí rozhodce z řad advokátů z důvodu jeho vazeb na zástupce některé ze stran sporu.

Nutno podotknout, že **tato problematika se může týkat obou základních modelů rozhodčího řízení**, tj. řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, ale též řízení vedených rozhodci soukromých rozhodčích center. Ve druhém jmenovaném případě však může, resp. mohla nabývat většího významu, neboť nebylo výjimkou, že různá rozhodčí centra úzce spolupracovala s konkrétními advokátními kanceláři, které pak logicky vlastním klientům do smluv prosazovaly rozhodčí doložky k těmto rozhodčím centrům. V případě zahájení řízení se pak mohla druhá strana sporu domnívat, že se celé rozhodčí řízení fakticky realizuje za „jedněmi dveřmi“ a že tedy pozice obou stran nemusí být stejná.

Také v řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR ovšem může dojít na straně rozhodce k řešenému konfliktu zájmů, neboť nemalý počet rozhodců se rekrutuje z řad advokátů. Půjde však ve větší míře o dílo náhody, než o pojmový znak daného systému. Navíc bude záležet i na tom, jakou pozici bude hodnocený rozhodce zastávat. Bude-li se

totiž jednat o jediného rozhodce určovaného přímo Rozhodčím soudem nebo o předsedu rozhodčího senátu určovaného rozhodci nominovanými jednotlivými stranami sporu, bude případná podjatost této osoby většinou spíše náhodná, nikoli cílená. Naopak **u jednotlivých rozhodců jmenovaných stranami sporu pochopitelně určitá míra podjatosti vyplývá z podstaty věci**, a hodnotící kritéria v tomto ohledu musí být mírnější.

Nejvyšší soud ČR přitom ve výše uvedeném rozhodnutí k dané problematice konstatoval, že je-li stranami zvolený rozhodce zvolen z řad advokátů, lze předpokládat a současně jej nelze v takové činnosti omezovat, že bude v běžném pracovním styku v kontaktu např. s jinými advokáty, přičemž takováto **běžná profesní spolupráce nemusí sama o sobě znamenat okolnost, která by vzbuzovala důvodné pochybnosti** o případném poměru takového rozhodce z řad advokátů k jinému advokátovi zastupujícího účastníka rozhodčího řízení. Důvodné pochybnosti o poměru rozhodce z řad advokátů k jinému advokátovi zastupujícího účastníka rozhodčího řízení by **mohla vyvolat např. dlouhodobá spolupráce mající povahu určité ekonomické závislosti, např. spolupráce ve společné advokátní kanceláři.**

Mírnější kritéria než u soudců

S výše citovaným závěrem lze samozřejmě souhlasit, neboť určitá míra nezávislosti rozhodce či rozhodčího senátu je podstatným předpokladem pro spravedlivé rozhodování sporů. Zejména přitom dopadá na případy rozhodců ze soukromých rozhodčích center, kde je riziko podjatosti pochopitelně o něco vyšší. **Na druhé straně je ovšem třeba konstatovat, že podjatost rozhodců nelze posuzovat tolik striktně jako u soudců.**

Není totiž možné přehlížet, že v rámci rozhodčího řízení fungují určité principy a hlavně ekonomické zájmy, které úplnou nepodjatost logicky vylučují.

Zásadní je v tomto ohledu skutečnost, že rozhodci jsou **na rozdíl od soudců ekonomicky závislí na jednotlivých sporech**. Vždy u nich tedy bude ve větší či menší míře působit vědomí, že pokud jejich rozhodnutí nebude pochuti jejich „chlebovárcům“, tedy těm subjektům, které primárně prosazují příslušné rozhodčí doložky, resp. smlouvy a které pak jmenují jednotlivé rozhodce do funkce, mohou o další případy jednoduše přijít. To je však skutečnost, která vyplývá ze samotné koncepce rozhodčího řízení, a nelze ji tudíž zcela eliminovat, ale je ji spíše potřeba považovat za fakt.

JUDr. Jakub Celerýn,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)